

66
SL

FACTS

Evropska agencija za varnost in zdravje pri delu

ISSN 1725-7093

Bodite pozorni na nevarnosti pri delu – nasveti za mlade

Tudi vam se lahko zgodi nezgoda

Če doživite nezgodo pri delu ali se pri delu poškodujete, so lahko posledice trajne in z njimi morate živeti do konca svojega življenja. Celó na vaš prvi delovni dan se vam lahko pripeti nezgoda. Večino teh nezgod bi lahko preprečili.

Kot mladi začetnik ste lahko bolj izpostavljeni tveganju kot vaši starejši sodelavci, saj nimate izkušenj v zvezi z delom in tveganji za varnost in zdravje, ki lahko pri delu obstajajo. Pravico imate do varnega in zdravju neškodljivega dela, vključno s pravico do ustreznega usposabljanja in nadzora. Prav tako imate pravico do zastavljanja vprašanj ter poročanja o razmerah in ravnanjih, ki se vam zdijo nevarna. Če ste stari manj kot osemnajst let, vam zakon ne dovoljuje opravljati nekaterih nevarnih del, zaradi pomanjkanja izkušenj in zaradi možne nezrelosti. Ta informativni bilten opisuje nevarnosti na delovnem mestu. Poseben informativni bilten pa nudi več pojasnil o vaših pravicah in odgovornostih.

Po evropskih statističnih podatkih je pogostost poškodb pri delu med delavci, ki so stari med 18 in 24 let, za 50% višja kot pri drugih starostnih skupinah.

➤ Osemnajstletni pripravnik v mehanični delavnici je umrl štiri dni po tistem, ko ga je zajel ogenj. Ko je pomagal nadrejenemu zlití mešanico bencina in nafte v rezervoar za odpadni material, je eksplodiral bencin ...

Pri delu niste izpostavljeni samo nevarnosti pezigod, ampak je lahko ogroženo tudi vaše zdravje:

➤ Vajenka v frizerskem salonu je bila alergična na proizvode, ki jih je morala uporabljati. Njene roke so bile polne razpok in mehurčkov, tako da celo ni mogla več držati ne noža ne vilic in se je morala odpovedati delu ...

Vzroki takšnih nezgod in bolezni so neprimerna oprema, stresne razmere, hiter delovni ritem, pomanjkanje usposabljanja, izdelanih delovnih postopkov in nadzora. Če ste mlajši od osemnajst let in boste opravljali delo, ki je za vašo starostno skupino z zakonom prepovedano, obstoja še večja verjetnost, da se vam bo pripetila nezgoda pri delu.

Nasveti za varno delo (1)

- Ne začnite opravljati nobenega dela, dokler niste zanj ustrezno usposobljeni.
- Če menite, da ste prehitro dobili preveč informacij, prosite svojega nadzornika, naj vam informacije posreduje počasneje in naj ponovi navodila.
- Ne zapuščajte svojega delovnega območja, razen če vam to naročijo. Na drugih območjih lahko obstajajo

specifične nevarnosti, s katerimi niste seznanjeni, kot so viseča električna napeljava, spolzka tla ali strupene kemikalije.

- Če česa ne veste, vprašajte nadzornika ali sodelavca. Z njuno pomočjo boste morda preprečili nezgodo.
- Zahtevajte več usposabljanja.
- Pri delu nosite ustrezno osebno varovalno opremo, kot so zaščitna obutev, čelada ali rokavice. Prepričajte se, da veste, kdaj je treba nositi varovalno opremo, kje jo lahko najdete ter kako se uporablja in vzdržuje.
- Pozanimajte se, kako je treba ravnati v nujnih primerih, bodisi da gre za požarni alarm, izpad električne energije ali druge primere.
- O vsaki nezgodi nemudoma obvestite svojega nadzornika. O tem obvestite tudi delavskega zaupnika za varnost in zdravje pri delu, če ga imate.
- Ne spreglejte zgodnjih znakov težav, kot so glavoboli, bolečine, omotice, srbeča koža ali razdražene oči, nos ali grlo. Če imate v podjetju svojega zdravnika, medicinsko sestro ali drugo pooblaščenó osebo za varnost in zdravje pri delu, jih o tem obvestite. Ob obisku svojega družinskega zdravnika, mu povejte, kakšno delo opravljate.
- Upoštevajte nasvete in navodila, ki ste jih prejeli. To vključuje tudi navodila v zvezi z odmori, ustrezno prilagoditvijo stola, uporabo varovalne opreme.

(1) Prilagojeno po viru: www.ccohs.ca/youngworkers/

Nekaj vprašanj, ki jih morate zastaviti svojemu nadrejenemu

- Katere nevarnosti in tveganja so prisotna pri mojem delu?(¹⁾)
- Bom imel usposabljanje za varno delo? Kdaj?
- Kaj moram storiti za svojo zaščito? Ali moram nositi varovalno opremo?
- Kaj moram storiti v nujnih primerih? Bom imel usposabljanje v zvezi s tem?
- Koga lahko vprašam za pojasnila v zvezi z varnostjo pri delu? Kako naj poročam o nezgodi pri delu, zdravstvenih težavah ali če opazim, da je kaj narobe?
- Kaj naj naredim, če se poškodujem? Kdo je oseba, ki nudi prvo pomoč?

Na kaj moram biti pozoren? (²⁾)

- **Zdrs in spotiki** – najpogostejši vzrok nezgod v neurejenih prostorih, kjer dela veliko ljudi; so posledica razlitij, na tleh ležečih kablov ali poškodovanih tal.
- **Stroji in oprema** – veliko nezgod je posledica slabega vzdrževanja, pomanjkanja varoval, pomanjkanja usposabljanj in izpadov električne energije, ki lahko povzročijo opekline, požare ali celo smrtne poškodbe osebe, ki poskuša popraviti stroj, ne da bi ga izključila ali izklopila elektriko. Nevarni stroji so lahko tako v kuhinjah restavracij kot tudi v tovarnah.
- **Dvigovanje bremen** – ki so težka ali nestabilna; dvigovanje bremen na nepravilen način; ročno premeščanje bremen, ker ni na voljo pripomočkov kot so vozički.
- **Ponavljajoče se, hitro delo, zlasti v prisiljeni drži ali neudobnem položaju, in z nezadostnim številom odmorov** – lahko povzroči bolečine in poškodbe mišic in sklepov (kostno-mišična obolenja). Tovrstni primeri so montažno delo na tekočem traku, delo na blagajnah v veleblagovnicah ali delo z računalnikom (uporaba tipkovnice in miške).
- **Hrup** – izpostavljenost prevelikemu hrupu lahko povzroči okvaro vašega sluha. Okvare se morda ne zavedate, saj se sluh poslabšuje postopoma. Okvara sluha je lahko trajna in nepopravljiva. Druge fizične nevarnosti so **vibracije in sevanje**.
- **Kemikalije** – to so običajna čistila, barve, proizvodi za friziranje in prah. Uporaba kemikalij pri delu lahko povzroči alergične kožne reakcije s trajnimi poškodbami, kronično astmo, oblike raka ali poškodbe zarodka. Kemikalije lahko prizadenejo jetra, živčni sistem in kri.
- **Stres** – vzrok je lahko organizacija vašega dela, na primer: pretirane delovne obremenitve, nejasnosti glede odgovornosti, preveč pritiska. Stres je lahko posledica ustrahovanja s strani nadrejenih ali sodelavcev.
- **Nasilje** – vključuje verbalno nasilje in fizične napade. Nikakor ga ne sprejmite kot „sestavni del“ svojega dela.
- **Delovno okolje** – neprijetnosti zaradi vročine ali mraza in resne težave zaradi skrajnih temperatur, slabe razsvetljave itd.

Vrsta dela/dejavnost	Primeri nevarnosti
Čiščenje	<ul style="list-style-type: none"> ➤ strupene kemikalije v čistilih ➤ ostri predmeti v odpadkih ➤ nevarnost zdrsa in padca
Gostinstvo	<ul style="list-style-type: none"> ➤ spolzka tla ➤ vroča kuhinjska oprema ➤ ostri predmeti
Trgovina	<ul style="list-style-type: none"> ➤ fizično in verbalno nasilje strank ➤ ročno premeščanje težkih bremen ➤ dolgotrajno stoječe delo
Pisarniška dela	<ul style="list-style-type: none"> ➤ slaba ureditev delovnega prostora za delo z računalnikom ➤ slabi pogoji za sedenje ➤ stres ➤ nadlegovanje
Nega	<ul style="list-style-type: none"> ➤ okužena kri ali telesne tekočine ➤ ročno premeščanje bremen in prisiljena drža ➤ fizično in verbalno nasilje ➤ nevarnost zdrsa in padca
Frizerstvo	<ul style="list-style-type: none"> ➤ nerodni položaji ➤ dolgotrajno stoječe delo ➤ kemikalije v proizvodih za lase, ki povzročajo alergije
Delo v tovarni	<ul style="list-style-type: none"> ➤ nevarni stroji ➤ hiter delovni ritem ➤ nevarnost zdrsa in padca ➤ nevarnosti nezgod pri transportu z vozili na delovnem mestu, na primer pri transportu z viličarji

Uveljavite svoje pravice in ravnajte odgovorno

Vaše pravice na delu so:

1. pravica do obveščeniosti,
2. pravica do sodelovanja,
3. pravica do zavrnitve dela, pri katerem ni zagotovljena ustrezna varnost.

Delo ni igra. Med vaše dolžnosti sodi:

- sodelovanje z vašim delodajalcem pri zagotavljanju varnosti in zdravja pri delu,
- upoštevanje varnostnih ukrepov za zagotavljanje vaše varnosti in varnosti vaših sodelavcev,
- uporaba ali nošenje varovalne opreme.

Pridobite si več znanja o varnosti mladih pri delu (<http://ew2006.osha.eu.int/>) in o posameznih nevarnostih ter tveganjih na različnih delovnih mestih (<http://osha.eu.int>). Informacije so na voljo tudi pri organu, pristojnem za varnost in zdravje pri delu, sindikatih in poklicnih združenjih v vaši državi.

Informacije o slovenski zakonodaji s področja varnosti in zdravja pri delu so objavljene na spletni strani Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve (<http://www.gov.si/mddsz/?CID=198&L=sl&T=Y>).

(¹) Nevarnost je karkoli, kar lahko povzroči bolezen ali poškodbo. Tveganje je verjetnost, da se nevarnost zgodi.

(²) Prirejeno po www.tuc.org.uk/tuc/rights_worksafe.cfm

Evropska agencija za varnost in zdravje pri delu

Gran Via 33, E-48009 Bilbao

Tel. (34) 944 79 43 60, faks (34) 944 79 43 83

E-pošta: information@osha.eu.int

© Evropska agencija za varnost in zdravje pri delu. Razmnoževanje je dovoljeno z navedbo vira. Printed in Belgium, 2006